

Bratři a sestry, je to krásné vyjádření důvěry v Hospodina. Útočiště mé a hrad můj Bůh, v němž naději svou skládám. Broukám si občas tu písničku pěveckých kroužků v obou svých bývalých sborech i ve sboru olomouckém už kdysi dávno. Krásná metafora. Útočiště - před čím? Žalmista mluví o několikanásobném ohrožení. Vyjmenujme si je znovu: Osídlo lovce. Zhoubný mor. Hrůza noci. Letící šíp ve válečné vřavě. Nákaza. A zvířata - lev i lvíče, zmije a drak... Tož tak

Jak ale máme těmto věcem rozumět? Jednou možností je – chápat to vše doslova. Že to patří buď do zoologie, nebo do historie válčení, do techniky lovu, nebo do medicíny. Mor či jiná nákaza pak může být třeba Covid nebo jiná epidemie, šípy můžou být nepřátelské rakety nebo drony. Ano, není třeba si namlouvat, že se tohle dít nemůže, když se to děje nedaleko od nás. A v době Covidu jsme slovo mor nebo nákaza vnímali velmi citlivě. Ano, volali jsme: Bože, ochraňuj nás. Pomož nám tu pandemii zvládnout. Zbývá lev, lvíče a zmije – co vlastně by tohle mohlo být dnes? Při procházkách v lesích u nás nebezpečné šelmy zpravidla nepotkáváme. No a draci patří přece do pohádek.

Mnohem blíže skutečnému významu a smyslu těchto slov je to, že jsou to taky metafory. Ale metafory pro mocnosti temnoty, pro demony, pro moci zla. Ta zvířata hrají asi takovou roli, jako v bajkách. Tam třeba liška ztělesňuje chytrost, vlk agresivitu, medvěd hloupost a podobně. Ano, jsme v říši starověké démonologie. Za tím vším, co jsme zde vyjmenovali, jsou ukryty zlé mocnosti. A jejich místo není v pouštním pralese, ani kdesi na čínském tržišti, ani na odpalovacích zařízeních... Jejich místo bývá v lidském srdci a v lidské duši. V našem vnitřním životě.

Každý z nás se jistě setkal s lidmi, kteří jsou jako vlci, jako lišky, s lidmi kteří šíří zlo jako morovou nákazu, nebo kteří vystřelují otrávené šípy nenávisti....

Nabízí se otázka, jestli za tímto zhoubným a toxickým lidským jednáním nestojí ještě kdosi jiný, neviditelný.

Není snadné na někoho ukázat a někoho jmenovat. Tohle je on, to je ten bazilišek, to je ten slizký had, to je ta šelma, ten, kdo ti chce nastavit léčku nebo past.

Naše evangelická věrouka a zbožnost nám přece připomíná, že jsme všichni stejně náchylní ke zlému a ke hříchu. Bytostně to k nám patří. „Není, kdo by činil dobré, není ani jeden“. To řekne jiný žalmista. Apoštol Pavel si sám nad sebou povzdechne: Chci konat dobro, ale přitom mám v dosahu jen zlo. Tak jak pak může být někdo spravedlivý dobrý a ryzí a jiný naopak ten, skrze kterého do světa stříká a proudí špatnost, agrese, faleš a pohoršení? Druhý pohled je spíše katolický. Ne že by popíral všeobecnou lidskou porušenost, ale přece jenom má každý člověk svobodnou vůli a může se rozhodnout pro dobro nebo pro zlo.

Není opravdu to, jestli půjdu cestou dobra nebo zla, spíše moje vlastní volba? Je to věcí volby?

Možná že se nabízí ještě jiný pohled a důraz. A já jsem ho trochu vytušil z textu našeho žalmu. A sice: ano, všichni jsme náchylní ke zlému. Bylo by falešné si namlouvat, že ne. A kategorie rozhodnutí zde hraje roli taky, jen je otázkou do jaké míry. Můžu se jistě rozhodnout pro dobro, ale tím současně sám z vlastních sil zlo ze svého srdce neodstráním.

Ale přece jenom – a teď jsme u toho - je taky na nás – do jaké míry si ty zlé demony do naší duše vpustíme. Jaký jim dáme prostor. Do jaké míry jim dobrovolně otevřeme vrátka. Jak moc jim sami umožníme, aby nás ovládli a ochočili si nás. Do jaké míry jim dovolíme, aby nám zasvinili duši. Do jaké míry se jimi necháme oblafnout tak, že bychom jejich nebezpečí podcenili, nebo třeba vůbec neodhalili – a pak už následuje jenom sešup kamsi dolů ...

Je možné podlehnout zlé moci, která se dovede tvářit jako neškodná nebo dokonce dobrá. Je možné podlehnout nenávisti k druhým lidem, třeba k těm nějak odlišným, pokud nás bude někdo přesvědčovat, že jsou pro nás ohrožením. Nebo nějaké zhoubné závislosti, ze které je složité se vymanit. Jen si to jednou, výjimečně vyzkouším, o nic přece nejde..... Lze dát důvěru někomu, kdo hezky mluví, ale nemá dobré úmysly. Tak zlé to přece nebude. Nebudeme přece paranoidní. Ne, může to být dokonce mnohem horší. V roce 1948 jsme zvolili totalitu s tím, že uvidíme, kdyžtak si příště zvolíme někoho jiného. Jak snadno se může stát, že je člověk přesvědčen o vlastní svobodě, ale přitom jde vstříc svému otroctví. Jak snadno si může myslet, že má vše v ruce, ale přitom tahá za nitky někdo jiný. Mnohé bychom k tomu všemu mohli přidat. Démonii pýchy. To je těžká spoutanost. Moc peněz, které samy o sobě jsou hodnotově neutrální. Ano, je jich potřeba. Lze jimi konat dobro, ale lze jim taky otročit.

Je první postní neděle a tento den se často připomíná Ježíšovo pokušení na poušti. Trojímu ďábelskému pokušení tam náš Pán čelí. Pokušení uspokojit tu nejnormálnější lidskou potřebu se najíst, pokušení moci. Zbývající pokušení je velmi rafinované – a je zmíněno jako to druhé a uprostřed - a sice otestovat si Boha. Sám ďábel tam ocituje část našeho dnes vykládaného žalmu, a sice verše 11. a 12. Skoč z chrámu dolů, vždyť je v Bibli napsáno, že tě budou provázet sami andělé, kteří tě zachytí a zachrání. A budou tě dokonce nosit na rukou, aby sis neporanil nohu o kámen. Je – li Bůh, tak se přece musí projevit. Copak v něho nevěříš? Tak do toho, zkus to, vrhni se dolů.

Ježíš vstoupil do zápasu se zlým. Obstál a vyrazil s ním dveře. Nebudeš pokoušet Boha. Nebudeš si ho testovat. S námi už to ale samozřejmě nebývá. Ne vždy rozpoznáváme, že ďábel nedá nic zadarmo, ale vždycky si nás kupuje. Je to vůbec zvláštní kategorie démonské moci. Otestuj si Boha. Je- li Pán Bůh, ať udělá to či ono. Ať se projeví, jestliže je. Na straně druhé jsme samotným Pánem vybízeni k modlitbám a k důvěře, že budou vyslyšeny. Vnímejme tu tenkou hranici mezi jedním i druhým a současně ten propastný rozdíl. Modlit se a důvěřovat, že Pán Bůh slyší a ví o tobě. A na straně druhé podlehnout falešné představě, že Bůh funguje, že fungovat musí.... To je patrně ta nejhorší démonie vůbec, horší než drogy nebo alkohol. Od toho všeho nás Bože chraň.

Vraťme se ale na začátek k té krásné metafoře útočiště a pevné tvrzi, kterou má žalmista v Hospodinu. Tím je totiž celý žalm zarámován. S tím, že v úvodu mluví žalmista sám a v závěru pak sám Hospodin. Co to ale je to útočiště a tvrť, nebo hrad? Je to místo, kde se člověk může ukrýt a je tam v bezpečí. Místo, kde ho nepřemůže ten, kdo mu chce ublížit nebo mu přímo usiluje o život.

Ukrývali se na takových místech štvanci a psanci. Skryl se tam i král David. Nepředstavujme si ten hrad jako nějaký Karlštejn. Vysoké silné zdi a padací most. V době žalmistově to bylo skalnaté místo kdesi v horách, těžko přístupné a částečně lidskýma rukama upravené a ohrazené. Není to nějaké místo, kde by byl člověk hermeticky zavřen před světem. Musí být ve střehu před protivníkem. A přesto je to symbol bezpečnosti a Boží ochrany. Hospodinu můžeš, člověče, důvěřovat. On má moc tě z těch démonských temnot vysvobodit, ať už mají jakoukoli podobu. Je silnější než to všechno. Bůh sám řekne: Dám mu vyváznout. Ano, to už jsou slova Hospodinova. Neslibují žalmistovi nedotknutelnost. Ale zaslibují pomoc a vysvobození ze soužení. Boží blízkost ve zlých časech. Vysvobodím jej, protože je mi oddán, podle kralických: nebo poznal jméno mé. Budu s ním v soužení a ubráním ho, ale nejen to. Obdařím jej slávou a dopřeji mu dlouhá léta, ukážu mu svoji spásu. To je naděje pro žalmistu a my ji smíme přijmout za svou, smíme si ji přivlastnit. Ano, znamená to někdy i to, že si tu naději musíme vnitřně probojovat a prozápasit. Ale Hospodin nás neopustí. V jeho moci a v jeho síle si nás pak různé temné mocnosti neomotají kolem prstu a nezapráhnou do svého vozu. Amen. Modlitba: *Pane Bože, je mnoho různých temnot, které si nás chtějí ochočit a usilují o nadvládu nad námi. Prosíme tě, nedopusť, abychom jim ve strachu a děsu začali sloužit. Buď a zůstaň nám vždycky hradem připevným. Amen.*